

Lập trình Shell

Lập trình shell là gì

- Shell là trình thông dịch lệnh của Linux
 - Thường tương tác với người dùng theo từng câu lệnh.
 - Shell đọc lệnh từ bàn phím hoặc file
 - Nhờ hạt nhân Linux thực hiện lệnh
- Shell script
 - Các chương trình shell, bao gồm chuỗi các lệnh.

1

2

Soạn và thực thi chương trình shell

- Sử dụng mọi trình soạn thảo dạng text:
 - vi, emacs, gedit
 - Nội dung bao gồm các câu lệnh được sử dụng trên dòng lệnh của Linux
 - Các câu lệnh trên cùng 1 dòng phải phân tách bằng dấu ;
- Thiết lập quyền thực thi cho chương trình shell
 - `chmod o+x ten_file`
- Thực thi
 - `bash ten_file`
 - `sh ten_file`
 - `./ten_file`

3

Ví dụ shell đơn giản

- **\$vi first**
- # My first shell script**
- clear**
- echo "Hello \$USER"**
- echo "Today is \c ";date**
- echo "Number of user login : \c" ; who | wc -l**
- echo "Calendar"**
- **\$ chmod 755 first**
- **\$/first**

4

Biến trong shell

- Trong Linux shell có 2 loại biến:
 - Biến hệ thống:
 - Tạo ra và quản lý bởi Linux.
 - Tên biến là CHỮ HOA
 - Biến do người dùng định nghĩa
 - Tạo ra và quản lý bởi người dùng
 - Tên biến là chữ thường
 - Xem hoặc truy nhập giá trị các biến:
 - `$tên_biến`
 - `echo $HOME`
 - `echo $USERNAME`
- Phải có dấu \$ trước tên biến

5

Một số biến hệ thống

System Variable	Meaning
BASH=/bin/bash	Our shell name
BASH_VERSION=1.14.7(1)	Our shell version name
COLUMNS=80	No. of columns for our screen
HOME=/home/vivek	Our home directory
LINES=25	No. of columns for our screen
LOGNAME=students	students Our logging name
OSTYPE=Linux	Our Os type
PATH=/usr/bin:/sbin:/bin:/usr/sbin	Our path settings
PS1=[u@h \W]\$	Our prompt settings
PWD=/home/students/Common	Our current working directory
SHELL=/bin/bash	Our shell name
USERNAME=vivek	User name who is currently login to this PC

6

Định nghĩa các biến của người dùng

- Cú pháp:
`tên_biến=giá_trị`
- In giá trị của biến
`echo $tên_biến`
- Ví dụ:
`no=10`
`echo $no`

7

Quy tắc đặt tên biến

- Tên biến phải bắt đầu bằng ký tự
 - HOME
 - SYSTEM_VERSION
 - no
 - vech
- Không được để dấu cách hai bên toán tử = khi gán giá trị cho biến
 - `no=10` # là đúng
 - `no =10` # là sai
 - `no = 10` # là sai

8

Quy tắc đặt tên biến

- Tên biến có phân biệt chữ hoa, thường
 - Các biến sau đây là khác nhau:
`no=10`
`No=11`
`NO=20`
`nO=2`
- Một biến không có giá trị khởi tạo thì bằng NULL
- Không được dùng dấu ?, * để đặt tên các biến

9

Ví dụ

```
$ vi variscript
#
#
# Script to test MY knowledge about variables!
#
myname=Vivek
myos = TroubleOS
myno=5
echo "My name is $myname"
echo "My os is $myos"
echo "My number is myno, can you see this number"
```

10

Lệnh echo

- Cú pháp:
`echo [option] [string, variables...]`
- In một số ký tự đặc biệt trong tham số với tùy chọn -e:
 - `\a` alert (bell)
 - `\b` backspace
 - `\c` suppress trailing new line
 - `\n` new line
 - `\r` carriage return
 - `\t` horizontal tab
 - `\\` backslash
- Ví dụ:
`$ echo -e "An apple a day keeps away \a\t\tdoctor\n"`

11

Các phép toán số học

- Để thực hiện các phép tính toán số học cần dùng câu lệnh:
`expr biểu_thức_số_học`
 Các toán tử: +, -, *, /, %
- Ví dụ:
 - `expr 1 + 3`
 - `expr 2 - 1`
 - `expr 10 / 2`
 - `expr 20 % 3`
 - `expr 10 * 3` # phép nhân là *
 - `echo `expr 6 + 3`` # đánh giá giá trị biểu thức 6+3 và in ra.

12

Các dấu ngoặc

- Dấu ngoặc kép “ ”
 - Tất cả các ký tự trong dấu ngoặc kép đều không có ý nghĩa tính toán, trừ những ký tự sau \ hoặc \$
- Dấu nháy ngược ` (cùng nút với dấu ~)
 - Yêu cầu thực hiện lệnh

VD:

```
$ echo "Today is `date`"
```

Today is Tue Jan ...

13

Trạng thái kết thúc câu lệnh

- Linux mặc định trả về:
 - Trạng thái 0 nếu câu lệnh kết thúc thành công.
 - Khác 0 nếu kết thúc có lỗi
- Kiểm tra trạng thái kết thúc một câu lệnh
 - \$? : cho biết trạng thái kết thúc câu lệnh trước đó
- Ví dụ

```
rm unknow1file
```

 Nếu không có file này, hệ thống thông báo

```
rm: cannot remove 'unkowm1file': No such file or directory
```

 Nếu thực hiện lệnh:

```
$ echo $?
```

 Sẽ in ra giá trị khác 0.

14

Câu lệnh đọc dữ liệu đầu vào

- Đọc dữ liệu từ bàn phím và ghi và biến
- Cú pháp:
 Read variable1

```
$ vi sayH
#
#Script to read your name from key-board
#
echo "Your first name please:"
read fname
echo "Hello $fname, Lets be friend!"

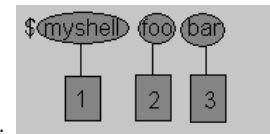
Run it as follows:
$ chmod 755 sayH
$ ./sayH
Your first name please: vivek
Hello vivek, Lets be friend!
```

15

Các tham số dòng lệnh

- Một chương trình shell có thể có các tham số dòng lệnh

```
$mysHELL foo bar
```
- Tham chiếu:
 - tên lệnh: \$0
 - các tham số: \$1, \$2...
 - Số các tham số: \$#

16

Cấu trúc rẽ nhánh if

- Cú pháp:

```
if điều_kiện
then
    câu lệnh 1
    ...
fi
```

Câu lệnh 1 được thực hiện khi điều_kiện là đúng hoặc trạng thái kết thúc của điều_kiện là 0 (kết thúc thành công).

17

Cấu trúc rẽ nhánh if

- Ví dụ, tệp showfile có nội dung:

```
#!/bin/sh
#
#Script to print file
#
if cat $1
then
echo -e "\n\nFile $1, found and successfully echoed"
fi
```

- Thực thi tệp:

```
./showfile foo
```
- \$1 cho giá trị foo

18

Cấu trúc rẽ nhánh if ... else ... fi

- Cú pháp

if điều_kiện then

 câu_lệnh_1

....

else

 câu_lệnh_2

fi

19

Lệnh test

- Lệnh test được dùng để kiểm tra một biểu thức là đúng hay không và trả lại
 - 0 nếu biểu thức đúng
 - <>0, trường hợp còn lại
- Cú pháp:
 - Test biểu_thức
 - [biểu_thức]
- Biểu thức có thể bao gồm:
 - Số nguyên
 - Các kiểu tệp
 - Xâu ký tự

20

Lệnh test

- Các phép toán kiểm tra

For Mathematics, use following operator in Shell Script

Mathematical Operator in Shell Script	Meaning	Normal Arithmetical/ Mathematical Statements	But in Shell	
			For test statement with if command	For [expr] statement with if command
-eq	is equal to	$5 == 6$	if test 5 -eq 6	if [5 -eq 6]
-ne	is not equal to	$5 != 6$	if test 5 -ne 6	if [5 -ne 6]
-lt	is less than	$5 < 6$	if test 5 -lt 6	if [5 -lt 6]
-le	is less than or equal to	$5 <= 6$	if test 5 -le 6	if [5 -le 6]
-gt	is greater than	$5 > 6$	if test 5 -gt 6	if [5 -gt 6]
-ge	is greater than or equal to	$5 >= 6$	if test 5 -ge 6	if [5 -ge 6]

NOTE: == is equal, != is not equal.

21

Lệnh test

- Các phép so sánh xâu

For string Comparisons use

Operator	Meaning
string1 = string2	string1 is equal to string2
string1 != string2	string1 is NOT equal to string2
string1	string1 is NOT NULL or not defined
-n string1	string1 is NOT NULL and does exist
-z string1	string1 is NULL and does exist

22

Lệnh test

- Các phép kiểm tra file, thư mục

Shell also test for file and directory types

Test	Meaning
-s file	Non empty file
-f file	Is File exist or normal file and not a directory
-d dir	Is Directory exist and not a file
-w file	Is writeable file
-r file	Is read-only file
-x file	Is file is executable

23

Lệnh test

- Các phép toán logic:

– NOT: !

• ! Biểu_thức

– AND: -a

• Biểu_thức_1 -a biểu_thức_2

– OR: -r

• Biểu_thức_1 -r biểu_thức_2

24

Lệnh test

- Ví dụ tệp ispositive:

```
#!/bin/sh
#
# Script to see whether argument is positive
#
if test $1 -gt 0
then
echo "$1 number is positive"
fi
```

- \$./ispositive 5
5 number is positive

25

Cấu trúc lặp for

- Cú pháp
for { variable name } in { list }
do
 Các câu lệnh
done
Hoặc:
for ((expr1; expr2; expr3))
do
 Các câu lệnh
done
- Ví dụ tệp testfor
for i in 1 2 3 4 5
do
 echo "Welcome \$i times"
done

26

Cấu trúc lặp while

- Cú pháp
while [condition]
do
 command1
 command2
 command3.....
done
- ```
#!/bin/sh
#
#Script to test while statement
#
if [$# -eq 0]
then
echo "Error - Number missing form command line argument"
echo "Syntax : $0 number"
echo " Use to print multiplication table for given number"
exit 1
fi
n=$1
i=1
while [$i -le 10]
do
echo "$n * $i = `expr $i * $n`"
i=`expr $i + 1`
done
```

27

## Cấu trúc case

- Cú pháp  
case \$variable-name in  
pattern1) command  
    ... ..  
    command;;  
pattern2) command  
    ... ..  
    command;;  
patternN) command  
    ... ..  
    command;;  
\*) command #default  
    ... ..  
    command;;  
esac

28

## Cấu trúc case

```
if no vehicle name is given
i.e. -z $1 is defined and it is NULL
#
if no command line arg
if [-z $1]
then
rental="*** Unknown vehicle ***"
elif [-n $1]
then
otherwise make first arg as rental
rental=$1
fi
case $rental in
"car") echo "For $rental Rs.20 per k/m";;
"van") echo "For $rental Rs.10 per k/m";;
"jeep") echo "For $rental Rs.5 per k/m";;
"bicycle") echo "For $rental 20 paisa per k/m";;
*) echo "Sorry, I can not gat a $rental for you";;
esac
```

29

Bài tập 1

- Viết chương trình cho biết tên năm âm lịch của một năm dương lịch cho trước. Yêu cầu chương trình nhận năm dương lịch tại dòng lệnh.
- Ví dụ:
  - \$lunar_year 2004
Giap Than
  - \$lunar_year 2007
Dinh hoi
  - \$lunar_year 2013
Quy ty

30

Bài tập 1

- Năm âm lịch gồm Can và Chi
    - Can (10): Giáp, Ất, Bính, Đinh, Mậu, Kỷ, Canh, Tân, Nhâm, Quý
    - Chi (12): Tý, Sửu... Tuất, Hợi.
- Mỗi năm Can tăng thêm 1, Chi tăng thêm 1 so với năm trước
 Biết là 2013 là Quý Tỵ
 \$lunar_year 2013

31

Bài tập 2

- Viết một chương trình thực hiện chức năng của lệnh ls, tuy thế lệnh mới sẽ liệt kê các thư mục con trước rồi mới đến các tệp
- Viết chương trình gọi chương trình lunar_year và in ra bảng các năm dương lịch từ 1990 đến 2020 và tên năm âm lịch của chúng

32

Bài tập 3

- Tạo chương trình nộp bài “nop_bai” hoạt động như sau
  - Khi người dùng đăng nhập vào hệ thống với tên người dùng, ví dụ là tuananh, chương trình cho phép:
    - Nếu người dùng chạy
      - \$nop_bai tep1 tep2
      - Chương trình copy các tệp vào thư mục: /home/baitapl原因/tuananh.
    - Người dùng này không sửa được bài của người dùng kia.
    - Bản thân người chủ tệp cũng không vào sửa bản nộp trực tiếp được
    - Người dùng có thể nộp lại bản mới (xóa bản cũ) khi chạy lại lệnh nop_bai
    - Ghi nhật ký vào file log.txt các lần chương trình nop_bai được chạy: ai chạy, ngày giờ nào, câu lệnh gì

33